

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2021

VIII. volební období

Pozměňovací návrh

poslance Petra Dolínka

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

sněmovní tisk č. 911

Návrh změny:

1. V části první, čl. I se za bod 11 vkládá nový bod A, který zní:

„A. V § 19 odst. 4 se slova „, a to na základě zvláštního oprávnění vydaného obecním úřadem obce s rozšířenou působností, v němž je uvedeno jméno a příjmení zaměstnance, jeho další osobní údaje a vymezena činnost, kterou může tento zaměstnanec vykonávat“ zrušují.“.

Následující body se přečíslovají.

2. V části první, čl. I bod 27 zní:

„27. V § 29 odstavec 2 zní:

„(2) Zaměstnanec obce s rozšířenou působností zařazený do obecního úřadu je povinen
a) nejméně jednou za 3 měsíce navštívit dítě, které bylo do péče ústavního zařízení svěřeno rozhodnutím soudu nebo kterému bylo uloženo ústavní ochranné léčení,
b) nejméně jednou za 3 měsíce navštívit rodiče dítěte, které bylo do péče ústavního zařízení svěřeno rozhodnutím soudu nebo kterému bylo uloženo ústavní ochranné léčení,
c) navštívit dítě uvedené v § 10a odst. 1 bezodkladně poté, kdy se o něm dozví, a dále podle potřeb dítěte.“.

3. V části první, čl. I se za bod 28 vkládají nové body B až E, které znějí:

„B. V § 29 odst. 7 větě druhé se slova „a pro povinnost mít zvláštní oprávnění k návštěvě ústavního zařízení platí obdobně odstavec 2“ zrušují.

C. V § 29 odst. 7 se věta poslední zrušuje.

D. V § 31 odst. 3 se věty druhá a třetí zrušují.

E. V § 34 odst. 5 se věta poslední zrušuje.“.

Následující body se přečíslovají.

4. V části první, čl. I, bodě 40, § 42a odst. 5 se slova „prodloužením smlouvy o poskytování“ nahrazují slovem „poskytováním“.

5. V části první, čl. I bodě 40 § 42a odst. 6 se na konci písmene c) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) rozhodnutí o zrušení souhlasu podle § 16b odst. 5.“.

6. V části první, čl. I., bodě 42, § 42b odst. 2 písm. a) a v části první, čl. I., bodě 42, § 42d odst. 3 se slovo „poskytnutí“ nahrazuje slovem „poskytování“.

7. V části první, čl. I., bodě 57 se slova „pečující osobě“ nahrazují slovy „osobě pečující“.

8. V části první, čl. I., bodě 78 se slovo „nebo“ nahrazuje slovem „a“.

9. V části první, čl. I., bodě 114, § 50b odst. 3 se slova „orgány sociálně-právní ochrany dětí“ nahrazují slovy „orgánem sociálně-právní ochrany“.

10. V části první, čl. I., bodě 114, § 50b odst. 4 se slova „osoby pěstouna“ nahrazují slovy „osoby pečující“.
11. V části první, čl. I., bodě 114, § 50f odst. 1 písm. e) se slovo „jiného“ nahrazuje slovem „zvláštního“.
12. V části první, čl. I., bodě 114, § 50j odst. 2 se slova „pěstounem nebo poručníkem“ nahrazuje slovy „osobou pečující“.
13. V části první, čl. I., bodě 114, § 50p písm. d) se slovo „skutečnosti“ nahrazují slovem „doklady“.
14. V části první, čl. I se za bod 116 vkládají nové novelizační body F a G, které znějí:

„F. V § 52 se odstavec 3 zrušuje.

G. Za § 52 se vkládá nový § 52a, který včetně nadpisu zní:

„§ 52a

Služební průkaz

(1) Zaměstnanci zařazení k výkonu práce v orgánech sociálně-právní ochrany, kteří nejsou státními zaměstnanci, se při plnění úkolů orgánů sociálně-právní ochrany a výkonu oprávnění podle tohoto zákona, přímo použitelných předpisů Evropské unie a zvláštních právních předpisů prokazují služebním průkazem. Služební průkaz je u zaměstnanců podle věty první, kteří jsou pověřeni výkonem kontrolních činností, pověřením ke kontrole podle kontrolního řádu.

(2) Služební průkaz vystaví zaměstnanci zařazenému k výkonu práce v orgánu sociálně-právní ochrany ten orgán sociálně-právní ochrany, v němž je tento zaměstnanec k výkonu práce zařazen. Služební průkaz obsahuje

- a) fotografii zaměstnance,
- b) jméno a příjmení, popřípadě i akademický titul zaměstnance,
- c) evidenční číslo zaměstnance,
- d) označení úřadu, v němž je zaměstnanec zařazen,
- e) číslo služebního průkazu,
- f) datum vystavení, popřípadě i datum platnosti služebního průkazu.

(3) Služební průkaz může dále obsahovat kontaktní elektronický čip nebo jiný nosič informací. Do kontaktního elektronického čipu nebo jiného nosiče informací lze nahrát pouze elektronické prostředky využívané při plnění úkolů nebo výkonu oprávnění uvedených v odstavci 1 nebo v souvislosti s nimi.“.

Následující body se přečíslovají.

15. V části první, čl. I se za novelizační bod 126 vkládá nový novelizační bod H, který zní:

„H. V § 58 se doplňují odstavce 5 až 7, které včetně poznámky pod čarou č. 80 znějí:

„(5) Obec nebo kraj může poskytnout pověřeným osobám ze svého rozpočtu účelové dotace podle zvláštního zákona k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálně-právní ochrany. Obce a kraje zajistí soulad poskytnuté dotace s předpisy Evropské unie o veřejné podpoře nebo rozhodnutími Evropské komise vydanými na jejich základě⁸⁰⁾.

(6) Ze státního rozpočtu mohou být pověřeným osobám podle zvláštního právního předpisu a v souladu s předpisy Evropské unie o veřejné podpoře nebo rozhodnutími Evropské komise vydanými na jejich základě⁸⁰⁾ poskytovány účelové dotace k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálně-právní ochrany. Dotace poskytuje ministerstvo. Na poskytnutí dotace není právní nárok.

(7) Dotaci podle odstavce 6 lze poskytnout

- a) na podporu poskytování sociálně-právní ochrany, která má celostátní či nadregionální charakter,
- b) v případě krizového stavu a mimořádných situací; mimořádnou situací se rozumí zejména živelní pohroma, požár, ekologická nebo průmyslová havárie, epidemie nebo pandemie infekčního onemocnění.

⁸⁰⁾ Čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.“.
CELEX: 12012E/TXT“.

Následující body se přečísľují.

16. V části první, čl. I, bod 127 zní:

„127. V § 58b odst. 1 se za slovo „péče,“ vkládají slova „částku státního příspěvku pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, částku státního příspěvku na výkon pěstounské péče a částky jednorázového a opakujícího se zaopatřovacího příspěvku,“ a za slova „dávek“ se vkládají slova „, státních příspěvků a zaopatřovacích příspěvků“.“.

17. V části první, čl. I bod 128 zní:

„128. V § 58b se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena e) až g), která znějí:

- „e) rozsah úkonů poskytovaných v rámci činností uvedených v § 42 odst. 2,
- f) nejvyšší výši úhrady za péči o dítě, které nemá nárok na příspěvek na péči, nejvyšší výši úhrady za stravu a nejvyšší výši úhrady za ubytování zaopatřeného dítěte podle § 42c odst. 1,
- g) vzor služebního průkazu podle § 52a.“.“.

18. V části první, čl. I., bodě 150 se text „§ 50g“ nahrazuje textem „§ 50f“.

19. V části první, čl. I., bodě 153 § 64 odst. 3 se odkaz na poznámku pod čarou č. 54 zrušuje.

20. V části první, čl. II bodech 7 až 10 se datum „1. ledna 2021“ nahrazuje datem „1. ledna 2022“.

21. V části první, čl. II bodech 8 a 10 se datum „31. prosince 2026“ nahrazuje datem „31. prosince 2027“.

22. V části první, čl. II bodě 9 se slova „1. lednu 2021“ nahrazují slovy „1. lednu 2022“.

23. V části šesté, čl. VII se slova „ohroženým ve vývoji nevhodným sociálním prostředím“ nahrazují slovy „a ohroženým ve vývoji nevhodným sociálním prostředím“.

24. Část osmá včetně nadpisu zní:

ÚČINNOST

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2022, s výjimkou ustanovení části první čl. I bodů 74, 78, 115 a 151 a ustanovení části první čl. II bodů 8 a 10, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2028.“.

Odůvodnění:

Odůvodnění k bodům 1 až 3, 14, 17:

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí od počátku své účinnosti s návazností na předchozí právní úpravu zmiňuje roztržitým, zastaralým a nepřehledným způsobem na několika místech „zvláštní oprávnění vydané orgány sociálně-právní ochrany dětí“ k provádění vymezených správních činností. A to konkrétně k provádění návštěv dětí v jejich domácím prostředí včetně dětí v náhradní rodinné péči,

k provádění návštěv dětí v ústavních zařízeních a k prokazování oprávnění k činnostem sociálního kurátora pro děti a mládež, včetně jeho oprávnění v přestupkovém a trestním řízení proti mladistvému a pro návštěvy mladistvého ve vazební věznici nebo ve výkonu trestního opatření odnětí svobody. Pro realizaci řady dalších správních činností není naopak úprava prokazování oprávnění úřední osoby k jejich provádění dokonce zmiňována v zákoně vůbec. Popsaným „zvláštním oprávněním“ se nerozumí povolení nějaké specifické činnosti konkrétní úřední osobě vázané na splnění a prokázání nějakých dalších skutečností na straně této úřední osoby, ale „zvláštní oprávnění“ je vždy pouze listina, prokazující, že úřední osoba je zařazena v obecním nebo krajském úřadě pro výkon agendy sociálně-právní ochrany dětí. Jde tedy vždy o listinu povahy služebního průkazu. Stanovení jeho podoby je však věcí každého jednotlivého orgánu sociálně-právní ochrany dětí, neboť zákon nestanovuje jakékoli formální ani obsahové náležitosti ani podobu takového průkazu.

Řada soudů, orgánů činných v trestním řízení a správních úřadů při spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dětí nebo v případech, kdy zaměstnanci těchto orgánů provádějí úkony jim zákonem svěřené, se proto s předložením „zvláštního oprávnění“ nespokojí a vyžadují po zaměstnancích orgánů sociálně-právní ochrany dětí doložení totožnosti občanským průkazem a do protokolů o jednání nebo jiných záznamů pak uvádějí identifikaci zaměstnanců orgánů sociálně-právní ochrany dětí nikoli jejich jménem a příjmením, služebním nebo obdobným označením a označením orgánu sociálně-právní ochrany, jak by taková identifikace úřední osoby vyplývala ze správního řádu a dalších předpisů, ale všemi jejich osobními údaji, včetně data jejich narození a místa trvalého pobytu podle občanského průkazu. Na takový nevhodný a nedůvodný průlom do osobní sféry a zásadní odlišnost od postavení úředních osob ve všech jiných správních agendách na straně zaměstnanců orgánů sociálně-právní ochrany trvale upozorňují jak jednotlivé orgány sociálně-právní ochrany, tak rovněž Profesní komora sociálně-právní ochrany dětí, z. s., a dlouhodobě se zde volá po nápravě a standardizaci prokazování postavení úřední osoby v oblasti sociálně-právní ochrany dětí. Překážkou pro nápravu popsaneho nevyhovujícího a jednotlivé zaměstnance orgánů sociálně-právní ochrany dětí i ohrožujícího a do jejich osobnostních práv zasahujícího stavu je právě zastaralá a roztržitá úprava tzv. zvláštních oprávnění v zákoně o sociálně-právní ochraně. Bez její změny nelze nevyhovující stav odstranit.

Navrhuje se proto zrušení jednotlivých vzájemně neprovázaných úprav vydávání „zvláštních oprávnění“ k jednotlivým činnostem sociálně-právní ochrany, a jejich nahrazení ucelenou a jednotnou úpravou služebního průkazu. Úprava je navržena standardním způsobem shodně tak, jako v ostatních úředních agendách, vykonávaných obecními a krajskými úřady v přenesené působnosti nebo vykonávaných jinými správními úřady. Navrhuje se, aby zákon jednotně stanovil obligatorní a případně fakultativní obsahové náležitosti služebního průkazu, a současně se navrhuje, aby vzor tohoto

služebního průkazu stanovilo ministerstvo vyhláškou. Průkaz všech úředních osob, vykonávajících činnosti na úseku sociálně-právní ochrany dětí, tak má napříště být pro celé území státu shodný a zákon má současně jasně stanovovat, že tyto úřední osoby se při provádění úředních činností na úseku sociálně-právní ochrany dětí prokazují právě tímto průkazem a nelze tak po nich vedle toho nadbytečně žádat prokazování totožnosti občanským průkazem nebo podobným způsobem.

Odůvodnění k bodu 4:

Účelem ustanovení § 42a odst. 5 je upravit trvání závazku ze smlouvy o poskytování ochrany a pomoci v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc po dobu řízení o vydání souhlasu

s poskytováním ochrany a pomoci podle § 16b odst. 1 písm. a), nikoliv po dobu řízení o vydání souhlasu s prodloužením smlouvy o poskytování ochrany a pomoci podle § 16b odst. 1 písm. b).

Odůvodnění k bodu 5

V úpravě zániku závazku ze smlouvy o poskytování ochrany a pomoci v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc je třeba pamatovat i na situaci, kdy příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností rozhodne o zrušení souhlasu s poskytováním ochrany a pomoci podle § 16b odst. 5. Vzhledem k tomu se navrhuje doplnění § 42a odst. 6 o nové ustanovení písmena d).

Odůvodnění k bodu 6:

Jedná se o terminologické sjednocení návrhu odvozením od názvu smlouvy zavedeného v § 42 „Smlouva o poskytování ochrany a pomoci“.

Odůvodnění k bodu 7:

Jedná se o terminologické sjednocení návrhu s dosavadní terminologií zákona.

Odůvodnění k bodu 8:

Jde o sjednocení výčtu osob, které mají nárok na odměnu pěstouna, který má být taxativní.

Odůvodnění k bodu 9:

V souladu s legislativními pravidly se navrhuje uvést nahrazované v jednotném čísle a přizpůsobit pojem dosavadní terminologii zákona, která používá pojem „orgán sociálně-právní ochrany“.

Odůvodnění k bodu 10:

Jedná se o terminologické sjednocení návrhu s dosavadní terminologií zákona.

Odůvodnění k bodu 11:

Jedná se o terminologické sjednocení návrhu s dosavadní terminologií zákona.

Odůvodnění k bodu 12:

Jedná se o terminologické sjednocení návrhu s dosavadní terminologií zákona.

Odůvodnění k bodu 13:

Prokázání nezaopatřenosti mladého dospělého je možné jen předložením dokladu, který stvrzuje, že nastala skutečnost, se kterou právní norma spojuje nezaopatřenost dítěte (rodný list, potvrzení o studiu, občanský průkaz).

Odůvodnění k bodu 15:

Do zákona o sociálně-právní ochraně dětí se doplňuje ustanovení týkající se dotací z rozpočtů samospráv, které mohou kraje a obce poskytnout fyzickým a právnickým osobám vykonávajícím sociálně-právní ochranu dětí na základě podle § 48 a násl. To ostatně odpovídá již současnému stavu, kdy řada měst a krajů podporuje činnost pověřených osob v rámci svých dotačních titulů v souladu s § 9 odst. 1 písm. i) a § 10 odst. 1 písm. j) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Navrženou úpravou je zajištěn rovněž soulad takto poskytovaných veřejných prostředků s předpisy EU o veřejné podpoře.

Dále se navrhuje upravit možnost účelové dotace pro pověřené osoby ze státního rozpočtu, a to v případě, že poskytování sociálně-právní ochrany dětí pověřenými osobami má celostátní či nadregionální charakter, nebo v případě krizových stavů a mimořádných situací, do jejichž příkladného výčtu se s ohledem na aktuální situaci navrhuje zařadit rovněž epidemii nebo pandemii infekčního onemocnění. Jde o nenárokovou dotaci, proto lze předpokládat, že v některých letech nemusí dojít k čerpání této dotace. Poskytování takové dotace je v souladu s úpravou § 7 odst. 1 písm. f)

zákona

č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého se ze státního rozpočtu hradí rovněž dotace právnickým osobám, které jsou založeny nebo zřízeny k poskytování sociálně-právní ochrany dětí, a fyzickým osobám, které sociálně-právní ochranu dětí poskytují. Zároveň je navrhovaným zněním zajištěn soulad takto poskytovaných veřejných prostředků s předpisy EU o veřejné podpoře.

Odůvodnění k bodu 16:

Možnost vlády rozhodnout nařízením o zvýšení dávek pěstounské péče, pokud došlo od počátku měsíce nabytí účinnosti právní úpravy stanovující platnou výši dávek k růstu úhrnného indexu spotřebitelských cen za domácnost celkem zjištěného Českým statistickým úřadem alespoň o 5 %, se ve vládním návrhu rozšiřuje o možnost rozhodnout za stejných podmínek rovněž o zvýšení částky státního příspěvku pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Je však systémové, aby zákon poskytl vládě stejné zmocnění i ve věci valorizace ostatních dávek a neinvestičních příspěvků upravených v zákoně o sociálně-právní ochraně dětí, kterými jsou státní příspěvek na výkon pěstounské péče a nově upravené zaopatřovací příspěvky.

Odůvodnění k bodu 18:

Jedná se opravu správného odkazu.

Odůvodnění k bodu 19:

Zavedená poznámka pod čarou č. 54 odkazuje na již zrušené ustanovení správního řádu.

Odůvodnění k bodům 20 až 22 a 24:

Jedná se o posunutí dat vzhledem k nezbytnému posunutí účinnosti, které je vyvoláno během času.

Odůvodnění k bodu 23:

Nezbytné je rovněž zrušit spojku „a“.